

Provokatøren Melgaard om sine omstridte malerier:

Viker ikke

– Jeg har ikke noe å forsvare. Det er ikke noe som er umoralsk eller skadelig i bildene mine, sier Bjarne Melgaard.

KUNST

Av Sarah Sørheim (tekst) og Linda Bournane Engelberth (foto)

– Og der har du det berømte bildet, sier Bjarne Melgaard, og peker i retning av en serie store malerier. På et av dem kan man i bakgrunnen skimte et tilsynelatende uskyldig bilde av en ung gutt. Men bildet er hentet fra et amerikansk blad for pedofile, noe som sparket i gang en av fjorårets hissigste kunstdebatter, etter at NRK-programmet Safari lagde et innslag om det. Nå henger det ferdige maleriet på Astrup Fearnleys vegger, som en del av utstillingen «Jealous», som åpner i kveld. Det er Melgaards største utstilling hittil, og oppsummerer kunstnerskapet så langt.

Helt siden han slo gjennom på 90-tallet, har Melgaards karriere vært ledsaget av både kritikerjubel og kontroverser. Han skilte seg tidlig ut fra resten av det norske kunstfeltet, som på 90-tallet var sterkt preget av kunstteori og de såkalte «nykonseptualistene». Melgaard derimot, har de siste 15 årene levert fargesterke, ekspresjonistiske malerier, ofte med selvbiografiske og homoerotiske motiver. Og selv om han nå har begynt å basere enkelte arbeider på gjengivelser av foto, er det fortsatt maleriet og det kunstneriske håndverket som er viktigst, understreker Melgaard:

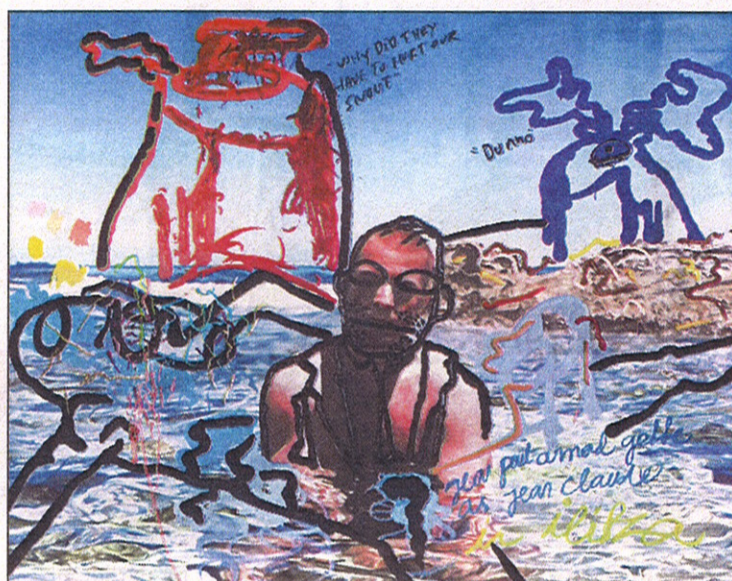
– Det er veldig viktig for meg at det er malt.

– Hvorfor har du aldri sluppet håndverket og det å male?

– For meg er kunst tegning og maling. Det betyr ikke at jeg sier at andre ting ikke er kunst. Jeg mener bare et for meg så er det det. Det er der det kommer fra: fra tegningen, fra maleriet. Og det er det som interesserer meg mest, sier Melgaard.

Uskyldens tid

Kritikere og journalister derimot, har ofte interessert seg mest for de kontroversielle sidene ved Melgaards produksjon. Han har opplevd både politianmeldelse og at utstillinger har blitt stengt på grunn

SELVPORTRETT: I flere av sine nyeste malerier tar Bjarne Melgaard utgangspunkt i snapshots, gjerne av han selv.

LEVD LIV: «Jealous» rommer også en av Melgaards store installasjoner, spesialprodusert for Astrup Fearnleys berømte Kiefer-rom.

av det eksplisitt seksuelle innholdet i kunsten hans. I arbeidet med de omstridte bildene som nå vises på Astrup Fearnley har Melgaard tatt for seg en periode i amerikansk samfunnsliv da den seksuelle frigjøringen sto sterkt, men hvor de etiske og moralske grensene heller ikke var gått opp. Fotografierne av de unge guttene er hentet fra blader utgitt av det pedofile nettverket Nambla, North-american Man/Boy Love Association.

– Jeg var interessert i denne tematikken, og ville ta for meg de seksuelle, subkulturelle strømningene i New York på den tiden, før Aidsen kom, sier Melgaard.

FAKTA

Bjarne Melgaard (42):

■ En av Norges ledende bildkunstnere.

■ Jobber i en særpreget, ekspresjonistisk stil, og er kjent for sine store, fargesterke malerier, ofte med et homoseksuelt og selvbiografisk innhold.

■ Ble offer for fjorårets hissigste kunstdebatt, etter å ha brukt bilder fra pedofilblader i arbeidene sine.

■ I kveld åpner han største utstilling noensinne på Astrup Fearnley-museet i Oslo.

– Da var Nambla bare en del av den seksuelle frigjøringskampen. Jeg var interessert i å se på det. Hvordan det var på den tiden, og hvor annerledes det er nå.

– Men hvorfor vil du dit?

– Jeg tror vel jeg reflekterer

litt over min egen oppvekst også, sier Melgaard etter en liten tenkepause.

– En utstilling handler jo veldig mye

om hva man er som menneske, hvor man er på vei og til slutt ender opp. Jeg var for eksempel interessert i de bildene fordi de representerte noe veldig antimaskulint. Og at de er fra den alderen hvor du opplever ting så intenst. Samtidig som de er så problematiske. Disse motsetningene interesserte meg veldig.

– Tar du stilling til hele den moralske siden ved dette?

– De fleste bildene der er jo hentet fra kleskataloger og slikt, det er ikke noe verre enn det.

– Men konteksten de er brukt i er likevel problematisk.

– Ja. Men det er nettopp konteksten, ikke bildene i seg selv som er problematiske, sier Melgaard.

– Og den konteksten har vel jeg lov til å relatere til, referere til og se på, uten at noen må tro at jeg av den grunn støtter overgrep mot barn. Jeg har jo ikke noen interesse av å støtte noe slikt. Jeg er ikke så veldig interessert i barn i det hele tatt, for å være helt ærlig, sier Melgaard.

Vil ikke lage bruksanvisning

– Når jeg går inn i dette materialet, som alt annet jeg jobber med, så skjønner jeg ikke helt hvorfor, jeg heller. Det er gåtefullt for meg også. Og jeg vet ikke, kanskje er det nettopp det gåtefulle jeg vil bringe videre, sier Melgaard.

– Men når du bruker så sterke virkemidler, forventes det også at du skal ha et ferdig svar på hvorfor.

– Ja. Men det tror jeg har noe med Norge å gjøre også. Her tror jeg man har vendt seg til en hel generasjon kunstnere som er så verbale og flinke til å snakke om verkene sine. Men det de gjør, er at de først tenker på hvordan de skal gjøre kunsten, og så lager de den. Men jeg gjør kunsten først, og så tenker jeg på det. Og det er en veldig stor forskjell. Så jeg tror man har vendt seg til en veldig velartikulert, verbal billedkunst, der man forventes å skulle forsvare sine verk intellektuelt.

– Men jeg har ikke noe å forsvare. Det er ikke noe som er umoralsk eller skadelig i de bildene. Da kunne du ikke stått midt i New York og laget dem. Du må ikke tro at mine assistenter ville vært interessert i være med på noe sånt, sier Melgaard, som sier han opplever miljøet i New York som mer åpent enn i Norge,

«Kanskje er det nettopp det gåtefulle jeg vil bringe videre»

BJARNE MELGAARD

– Her opplever jeg at folk veldig gjerne vil ha et slags program for bildet, en forklaring på hva det betyr, hvorfor jeg har gjort som jeg har gjort. Det er akkurat som om man skal være svar skyldig. Det er ikke sånn det er for meg, sier Melgaard.

– Men kan du, kan kunsten, komme til et punkt der den blir svar skyldig?

– Ja, det tror jeg alt kan. Jeg synes også jeg til dels har vært ganske flink til å svare på ting når det gjelder min kunst. Men jeg tror nok at i Norge er man voldsomt opptatt av at man skal være svar skyldig og måtte forklare seg. Og det er ikke jeg så veldig opptatt av, sier Bjarne Melgaard.

sarahs@klassekampen.no

Sarah Sørheim (kulturredaktør) | Guri Kulås | Sandra Lillebø
Olav Brostrup Müller | Olav Østrem | kultur@klassekampen.no

KULTUR & MEDIER

KLASSIKEREN:

Bande à part

Jean-Luc Godards nybølge-krim fra 1964 har et enkelt plot: En ung pike blir kjent med en ung mann på engelskkurs i Paris og forteller ham at hun bor hos sin tante, hvor en bekjent av tanta har lagret et stort pengebeløp. Den unge mannen på engelskkurset har kjettringambisjoner, og sammen med en annen kompis bestemmer de seg for å rappe pengene.

Ranet går på mange vis galt, og to av de involverte dør, uten at det gjør så mye for filmens fornøyelige stemning. En grunnholdning som Quentin Tarantino tre tiår seinere skulle få stor suksess med. Tarantino er nemlig en så stor nybølge-fan at hans produksjonsselskap «A band apart» er oppkalt etter denne filmen, hvor det da også er lett å få øye på andre ting Tarantino har likt: Øyeblikket da de tre hovedrollenehaverne plutselig er midt i en cool dans på en bar, ble 30 år seinere til Thurman&Travoltas dansescene i «Pulp Fiction». Og ranets avslutning der den ene gangsteren og hans onkel skyter hverandre, er Tarantino-scener vi kjenner igjen fra både «Reservoir Dogs» og «True Romance».

Men det er ikke bare filmnerder som Tarantino som vil ha glede av denne filmen, som er omtalt som Godards mest tilgjengelige. En kritiker sa det slik en gang: «En Godard-film for de som verken liker eller kjenner til Godard».

Olav Østrem

TROMSØ: Annika Larsson er årets festivalkunstner under TIFF. I kveld kl. 18 kommer hun til Tromsø kunstforening for å snakke om sine filmer, i morgen åpner utstillingen.

SL

BERGEN: Studenter fra skrivekunstakademiet kommer til Landmark i kveld kl. 19 for å framføre sine tekster som lyd, i samarbeid med lydkunstner Per Platou. Fri entré.

SL

NOTERT:

U2 og Jay-Z for Haiti

U2 og Jay-Z har spilt inn en singel der inntektene skal gå til jordskjelvfrene på Haiti, melder BBC. Nyheten ble kjent da U2-gitarist The Edge i et intervju med den irske radiostasjonen 2FM fortalte at sangen ble skrevet og spilt inn forrige uke, etter initiativ fra Jay-Z og produsenten Swiss Beatz. Det er foreløpig ikke klart når singelen blir sluppet, men det kan hende at den blir framført under fredagens «Hope for Haiti»-innsamlingsaksjon på TV der verdens største artister opptre live fra Los Angeles, New York og London.

Olav Østrem

KONTEKST: Bjarne Melgaard ble sterkt kritisert etter å ha brukt bilder fra pedofilblader i arbeidene. Men det er konteksten, ikke bildene i seg selv som er problematiske, mener Melgaard.